

Kỳ họp thứ Nhất, Quốc hội khóa XVI: Kiến tạo mô hình phát triển mới cho Thủ đô

19:48 08/04/2026

Tiếp tục chương trình Kỳ họp, chiều 8/4, Quốc hội đã thảo luận tại Tổ về: Dự án Luật Thủ đô (sửa đổi); dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Thi đua, khen thưởng; dự án Luật Tín ngưỡng, tôn giáo (sửa đổi).

Phát biểu ý kiến thảo luận, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm (đại biểu Đoàn Hà Nội) nhấn mạnh, việc sửa đổi Luật Thủ đô lần này không chỉ đơn thuần là hoàn thiện một đạo luật cụ thể, mà đây là cơ hội thực chất, bước đi chiến lược nhằm kiến tạo mô hình phát triển mới cho Thủ đô - nơi có vị trí rất đặc biệt. Tinh thần xuyên suốt phải được quán triệt là xây dựng Luật Thủ đô trở thành thiết chế pháp lý đặc thù, vượt trội, có tính dẫn dắt đủ mạnh để tháo gỡ điểm nghẽn phát triển, nhưng vẫn phải đảm bảo tính kỷ cương kỷ luật và tính thống nhất cao của hệ thống pháp luật, vì lợi ích chung của quốc gia. Yêu cầu đặt ra rất rõ là phải trao quyền mạnh hơn, phân cấp phân quyền triệt để hơn, nhưng đồng thời trách nhiệm giải trình phải rõ ràng hơn và cơ chế kiểm soát quyền lực phải chặt chẽ hơn chứ không được buông lỏng.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm chỉ rõ, thực tiễn cho thấy những điểm nghẽn lớn của Thủ đô hiện nay, tập trung trong một số lĩnh vực như quy hoạch, hạ tầng, quản trị đô thị, phân cấp phân quyền và huy động nguồn lực. Dẫn ví dụ về quy hoạch phải có tầm nhìn, tính bền vững, không phải cứ nhiệm kỳ 5 năm chủ tịch này lên thì quy hoạch thế này, “ông kia lên lại đảo lại”, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nhấn mạnh, phải có tầm nhìn, làm một mô hình không gian được quy hoạch để người dân thấy 50 năm hay 100 năm sau Hà Nội phát triển thế nào; 10 năm sau có mấy phường, có mấy trục đường, chỗ này là khu đô thị, chỗ kia là bảo tồn văn hóa di sản, là khu công nghiệp, trường học, khách sạn, văn hóa...

“Tôi cũng nói rồi, tại sao ngày xưa người Pháp quy hoạch hay thế, phố cổ không bao giờ tắc đường, không bao giờ ngập lụt. Bây giờ mình xây dựng đến đâu tắc đường đến đó. Không có ai lo đường, không có quy hoạch về hạ tầng, không có hệ thống ngầm thoát nước, cứ xây nhà lên để bán thôi”, Tổng Bí thư, Chủ tịch

nước chia sẻ.



Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Đại biểu Quốc hội thành phố Hà Nội thảo luận tại tổ. Ảnh: Dương Giang/TTXVN

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh phải làm sao chuyển mạnh từ tư duy quản lý sang tư duy kiến tạo quản trị phục vụ cho phát triển. Không phải chỉ quy định những gì được làm và không được làm, mà quan trọng hơn là phải tạo ra không gian thể chế để Thủ đô chủ động thiết kế, thử nghiệm và triển khai các chính sách phù hợp với đặc thù phát triển của Thủ đô. Thiết kế luật phải bám sát tinh thần đổi mới công tác xây dựng pháp luật, trong đó chỉ nên quy định những vấn đề mang tính nguyên tắc, còn những gì có tính linh hoạt, biến động nhanh thì giao cho Chính phủ, giao cho chính quyền thành phố quy định để bảo đảm tính thực tiễn. Nếu chúng ta đưa vào luật, một năm sau thấy khác lại sửa luật thì sức bền của luật không có.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước lưu ý nghiên cứu kỹ về cơ chế phân cấp phân quyền. Đây là nội dung then chốt quyết định hiệu quả. Dự thảo luật đã tiếp cận theo hướng phân quyền mạnh cho Thủ đô là đúng, tuy nhiên, vấn đề không chỉ là phân quyền nhiều hơn mà phải phân quyền rõ ràng, thực chất và có kiểm soát. Phân quyền nhiều nhưng không rõ ràng sẽ rất khó làm, nên cần xác định cụ thể phạm vi lĩnh vực phân quyền.

Phân quyền phải đi đôi với năng lực thực thi và nguồn lực tài chính. Tránh tình trạng giao quyền nhưng không đủ điều kiện thực hiện thì rất rủi ro trong quản lý, thực thi nhiệm vụ, làm nửa chừng không hoàn thành được. Đặc biệt cần làm rõ giới hạn của việc cho phép ban hành các cơ chế chính sách khác với quy định

hiện hành, hay còn gọi là cơ chế thử nghiệm vì nội dung này liên quan trực tiếp đến nguyên tắc thống nhất của hệ thống pháp luật, nên cơ chế kiểm soát quyền lực phải rất kỹ. Việc áp dụng cơ chế khác luật chỉ nên giới hạn ở những lĩnh vực thực sự đặc thù, cần có thí điểm, đánh giá và kiểm soát chặt chẽ của các cơ quan.

Theo Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm, cơ chế thí nghiệm và thử nghiệm chính sách rất cần thiết. Nó không chỉ là động lực phát triển mà còn là nơi thử nghiệm những chính sách tốt để đổi mới sáng tạo. Nếu chính sách thực hiện được sẽ vận động nhân rộng. Chỉ Hà Nội mới làm được vì là trung tâm, tập trung nguồn lực, nhân lực, vật lực hơn các tỉnh khác; có cơ sở nghiên cứu khoa học, nhân lực chất lượng cao, hợp tác quốc tế và nhiều điều kiện khác. Nhưng cơ chế này phải thiết kế đầy đủ điều kiện áp dụng, thời hạn thực hiện, có cơ chế giám sát, đánh giá và xử lý rất đầy đủ. Không thể thí nghiệm kéo dài không kiểm soát hoặc hợp thức hóa cho những bất cập.

Các cơ chế chính sách phát triển Thủ đô như khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, tài chính ngân sách, đầu tư phát triển hạ tầng, liên kết vùng cũng cần tiếp tục rà soát để đảm bảo chính sách thực sự đột phá, không trùng lặp với cơ chế chung của cả nước. Tránh quy định quá chi tiết những nội dung thuộc thẩm quyền điều hành. “Đừng tiện tay ghi ngay vào luật những điều đang điều hành khi phát triển lên sẽ thấy khác. Các chính sách cần có mục tiêu rõ ràng, công cụ thực hiện cụ thể và tiêu chí đánh giá hiệu quả, tránh tình trạng quy định mang tính nguyên tắc nhưng thiếu điều kiện thực hiện. Đối với cơ chế liên kết Thủ đô, cần thiết kế theo hướng thực hiện phát triển liên kết kinh tế xã hội, hạ tầng và cung ứng. Xác định Thủ đô không thể phát triển nếu tách rời vùng và ngược lại, vùng cũng không phát triển được nếu không có vai trò của Thủ đô”, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm khẳng định, việc sửa đổi lần này không chỉ hoàn thiện khuôn khổ pháp lý mà là lựa chọn một mô hình phát triển và quản trị Thủ đô trong giai đoạn mới. Vấn đề cốt lõi là mối quan hệ giữa giao quyền và kiểm soát quyền lực, giữa đột phá với kỷ cương, giữa lợi ích địa phương và lợi ích quốc gia. Hà Nội phải đi đầu, không phải ngoại lệ, ngoài hệ thống mà phải là hình mẫu về quản trị hiện đại, kỷ luật nghiêm minh và trách nhiệm.

Thảo luận về dự án Luật Thủ đô (sửa đổi), Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn bày tỏ nhất trí cao với sự cần thiết ban hành. Nêu lý do vì sao phải tiếp tục sửa đổi Luật Thủ đô khi đạo luật này mới được Quốc hội sửa đổi năm 2024, Chủ tịch Quốc hội nêu rõ, trong năm 2025, chúng ta đã ban hành 89 luật, trong số đó có những cơ chế, chính sách vượt trội hơn hẳn so với Luật Thủ đô hiện hành. Nói

cách khác, Luật Thủ đô hiện tại đã trở nên lạc hậu, không theo kịp với hệ thống luật pháp mà chúng ta vừa sửa đổi vừa qua trên cả các lĩnh vực kinh tế, xã hội.

Theo Chủ tịch Quốc hội, trước đây, Bộ Chính trị đã có Nghị quyết số 15-NQ/TW về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thủ đô Hà Nội đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Vừa qua, Bộ Chính trị đã sửa đổi Nghị quyết này và ban hành Nghị quyết mới do Tổng Bí thư Tô Lâm ký cách đây khoảng 3 tuần. Trước đó, tại Kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV, Hà Nội đã xin ý kiến và được Quốc hội nhất trí thông qua Nghị quyết số 258 về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù để thực hiện các dự án lớn, quan trọng trên địa bàn Thủ đô Hà Nội.

Nghị quyết này đã giúp Hà Nội tháo gỡ vướng mắc cho một số công trình, dự án quan trọng. Tương tự như Thành phố Hồ Chí Minh trước đây có Nghị quyết 54 năm 2017, sau này Quốc hội ban hành thêm các Nghị quyết 98 năm 2023 và Nghị quyết 260 năm 2025, nhưng Thành phố vẫn thấy chưa đủ để phát triển. Chính vì vậy, việc sửa đổi Luật Thủ đô lần này cũng là tiền đề để sắp tới Thành phố Hồ Chí Minh xây dựng dự án Luật Đô thị đặc biệt.

“Tinh thần của Luật Thủ đô lần này là phải phân cấp, phân quyền toàn diện, tối đa cho chính quyền thành phố Hà Nội theo nguyên tắc: Hà Nội quyết, Hà Nội làm, Hà Nội chịu trách nhiệm. Tinh thần gọn trong mấy chữ đó”, Chủ tịch Quốc hội nhấn mạnh.

Chủ tịch Quốc hội chỉ rõ, đây là dự luật hết sức quan trọng, có tầm nhìn chiến lược, thể hiện quyết tâm chính trị cao của Đảng, Nhà nước trong việc xây dựng Thủ đô vươn tầm khu vực và quốc tế. Nếu được hoàn thiện theo hướng cân bằng giữa trao quyền mạnh, kiểm soát chặt, minh bạch cao, đạo luật này sẽ là bệ phóng giúp Hà Nội giải quyết những điểm nghẽn lớn về ùn tắc giao thông, ô nhiễm môi trường, thiếu nhà ở xã hội và tạo bút phá về kinh tế.

Theo TTXVN